

Studeren met een psychische beperking

Medilex
 Utrecht, 10 december 2013

 dr. Lies Korevaar

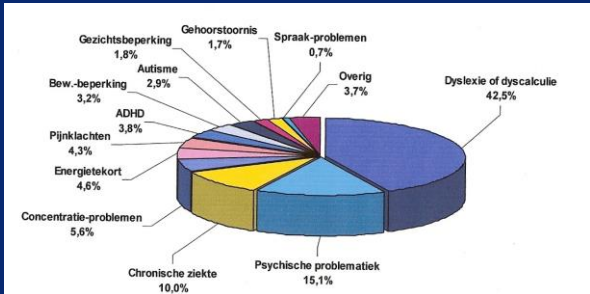
Overzicht

1. Signalering en verwijzing
2. Ondersteuning bij het studeren
3. Achtergrondinformatie

Expertisecentrum Begeleid Leren

1. Signalering en verwijzing

Psychische problemen komen het meest voor (na dyslexie/dyscalculie)

Psychisch probleem	Percentage
Dyslexie of dyscalculie	42,5%
Psychische problematiek	15,1%
Chronische ziekte	10,0%
Concentratie-problemen	5,6%
Energie tekort	4,6%
Pijnklachten	4,3%
ADHD	3,8%
Bew.-beperking	3,2%
Autisme	2,9%
Gezichtsbeperking	1,8%
Gehoortoornis	1,7%
Spraak-problemen	0,7%
Overig	3,7%

Centrum Hoger Onderwijs Informatie, november 2010 www.choi.nl

Signalering

- **Onbekende doelgroep**
 - De meeste psychische problemen komen tot uiting in de leeftijd 17-25 jaar
 - Verwijzen -> goede diagnose -> juiste behandeling
- **Bekende doelgroep**
 - Studenten met psychische beperkingen
 - Psychische stoornissen fluctueren door het episodische karakter van de meeste stoornissen
 - Terugval voorkomen

Expertisecentrum Begeleid Leren

Invloed psychische aandoening op het studeren

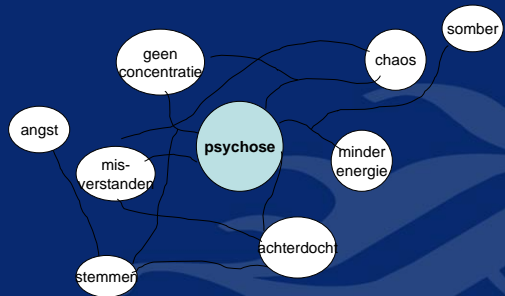
- Buitensluiten van omgevingsprikkels
- Blijven concentreren
- De hele dag volhouden
- Hanteren van tijdsdruk en meerdere taken
- Interactie met anderen
- Reageren op constructieve feedback
- Omgaan met veranderingen
- Rustig blijven in stressvolle situaties
- Bijwerkingen van medicatie

Mindmap omgeving jongere

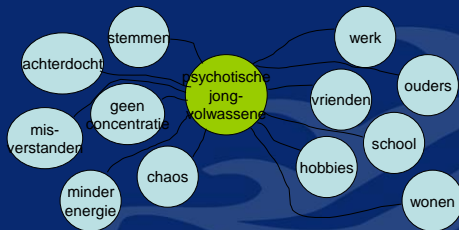

Siteur, 2008

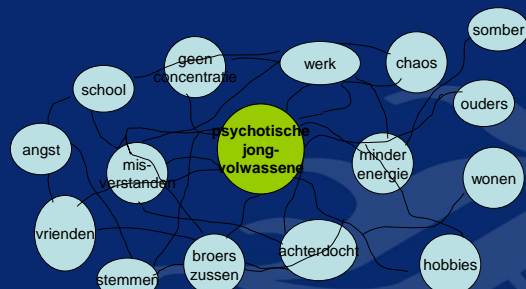
Mindmap impact psychose

Mindmap psychotische jongere?

Mindmap psychotische jongere!

Dus

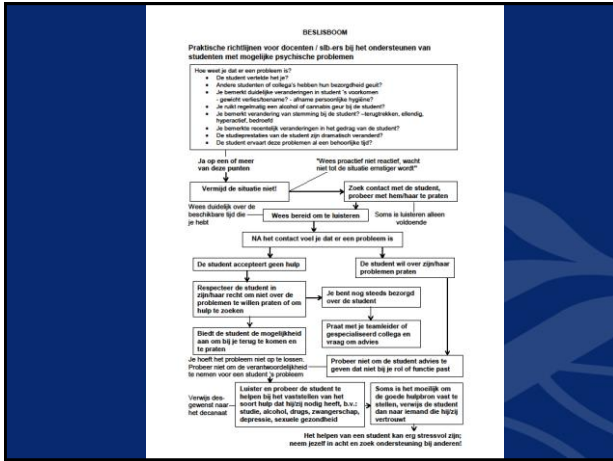
- Een psychische aandoening heeft een directe invloed op het copingrepertoire van de jongere/student en op zijn persoonlijke ontwikkeling
- Een psychische aandoening heeft een directe invloed op de positie van de jongere/student in de maatschappij/school
- Deze invloeden zijn met elkaar verweven

Student Jan

- Is onrustiger dan eerder het geval was
- Gaat al snel na de les weg
- Zit regelmatig te staren
- Heeft zijn hoofd er niet bij
- Is energiek, maar ziet er moe uit
- Heeft nu hele andere kleding aan dan zijn onverzorgde uiterlijk eerder

- ## Carla
- Zit er de laatste tijd stilletjes bij
 - Neemt minder initiatief dan ze eerder deed
 - Ziet er vermoeider uit
 - Heeft haar hoofd er niet bij
 - Gaat contact uit de weg
 - Heeft nu hele andere kleding aan dan haar verzorgde uiterlijk eerder

- ## Omgaan met de student met psychische problemen
- Vertrouwelijk gesprek aangaan over uw observaties
 - U kunt de eerste zijn die zich realiseert dat er iets niet in orde is
 - Uit uw bezorgdheid; laat de diagnose en behandeling over aan anderen
 - Achterhaal of de student kennis heeft van beschikbare hulpverlenings- en ondersteuningsmogelijkheden

Persoonlijk actieplan voor en door de student

Brochure: Voorkomen van en omgaan met stress

www.begeleiders.nl

Expertisecentrum Begeleid Leren

Een persoonlijk actieplan omvat de volgende elementen:

- Geschikte hulpmiddelen voor het persoonlijk welbevinden
- Dagelijks routine-plan
- Triggers en valkuilen
- Eerste waarschuwingssignalen
- Dreigende crisis
- Crisisplanning
- Na de crisis - terugblik en planning terugkeer -
- Na de crisis - weer verantwoordelijkheden oppakken -

Expertisecentrum Begeleid Leren

Verwijzen

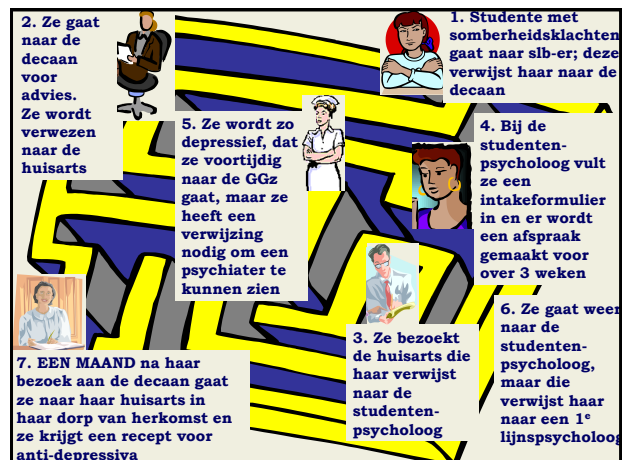
Studenten met een psychische stoornis ondervinden de meeste hinder bij het studeren

(OC&W, De Graaf et al, 2003, p. 8)

Studenten met (psychische) beperkingen weten niet welke ondersteuning of hulp er is en/of weten niet dat ze ervoor in aanmerking komen

(CHOI, 2010)

Expertisecentrum Begeleid Leren

Verwijzen 1

Wanneer verwijfs ik een student met psychische problemen?

- Als de communicatie verstoord raakt
- Wanneer je je bezorgd maakt over de veiligheid van de student
- Als de problemen je deskundigheid en/of tijdsinvestering te boven gaan
- Je je ongemakkelijk voelt met een bepaald onderwerp
- Je overbetrokken raakt bij de problemen van de student
- Je onzeker bent over wat te doen

Verwijzen 2

Naar wie verwijfs ik een student met psychische problemen?

- Decaan
- Huisarts
- Studentpsycholoog
- Studentenpoli GGz-instelling

2. Ondersteuning bij het studeren

Begeleid Leren

Onderwijs

Onderzoek Verwey-Jonker Instituut (2001/2005):
12-15% van de studenten in het HO heeft één of meer somatische of psychisch klachten

- 6% psychische klachten
- 50% extra begeleiding nodig = 3%

Onderwijs 2

Groningen: Hanzehogeschool Groningen & RUG

- 45.000 studenten
- 6% = 2.700 studenten (hulp nodig)
- 3% = 1.350 studenten (voortijdig schoolverlaters)

Expertisecentrum Begeleid Leren

Twee subgroepen

Doelgroep: jongeren met een psychiatrische aandoening

“Uitvallers”
uit het onderwijs

Instroom
Bevorderen

Huidige
studenten

Voortijdig
school-
verlaten
voorkomen

Ervaren barrières

- “Gedeukt” zelfvertrouwen
- Stigmatisering
- Onbekendheid met of onvoldoende gebruikmaken van ondersteuningsmogelijkheden
- Thuisituatie die een (extra) belasting kan zijn
- Stage

Ervaringen

Vaardigheden

- Openheid geven
- Omgaan met stress
- Behoeftte aan steun herkennen
- Om steun vragen
- Reageren op feedback

Missie Begeleid Leren

Jongeren met een psychiatrische aandoening ondersteunen bij het kiezen, verkrijgen en behouden van een reguliere (beroeps)opleiding

Uitgangspunt 1: Methodiek

Wie is probleem- en proceseigenaar?

Wil jij je opleiding blijven volgen?

Zo ja, wat belemmert jou bij het volgen van je studie?

Voorbeelden van doelen:

- Ik wil de komende twee jaar mijn opleiding ICT aan de HG blijven volgen
- Ik wil in september 2014 mijn stage bij diëtistenpraktijk Groningen starten
- Ik wil in maart 2014 mijn opleiding Bedrijfskunde weer oppakken

Functionele en hulpbronnendiagnostiek

Achterhalen van onmisbare vaardigheden en onmisbare hulpbronnen

Voorbeeld

Opleidingseis: op tijd komen

Student komt iedere week van de vijf dagen dat hij bij een les of projectgroep aanwezig moet zijn, er twee te laat

Wat is er aan de hand?

Overzicht producten 1

Brochures:

1. Succesvol studeren met psychiatrische problematiek
Ervaringen van studenten
2. Succesvol studeren met ADHD
3. Succesvol studeren met een angststoornis
4. Succesvol studeren met autisme
5. Succesvol studeren met een borderline persoonlijkheidsstoornis
6. Succesvol studeren met een eetstoornis
7. Succesvol studeren met schizofrenie
8. Succesvol studeren met een stemmingsstoornis

Vaardigheidsbrochures:

9. "Vertel ik het wel of vertel ik het niet?". Openheid over je psychiatrische achtergrond
10. "Wanneer het me teveel wordt". Omgaan met stress
11. "Hoe trek ik op tijd aan de bel?". Om ondersteuning vragen
12. "Wie past zich aan?". Om aanpassingen vragen
13. "Hoe kan ik adequaat reageren?". Op feedback reageren

Overzicht producten 2

Lotgenotengroep:

- 14a. "Met onderlinge steun studeren". Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van een lotgenotengroep.
- 14b. Onderzoeksrapport

Workshops voor onderwijskundig personeel:

15. "Hoe herken ik dat studenten psychische problemen hebben?".
16. "Wat voor ondersteuning hebben studenten met een psychische beperking nodig?".

Nieuwe projecten

- EU Erasmus project ImpulSE
- RAAK-project Begeleid Leren

- Toolkit Begeleid Leren
- European Network Supported Education
- Platform Begeleid Leren Nederland

- www.supportededucation.eu
- www.begeleidleren.nl

Niet alleen hardlopers komen
vooruit, ook zij die hinken

Niet alleen 'gezonde' studenten
komen vooruit,

ook studenten met
psychische beperkingen

Hartelijk dank voor uw aandacht

Lies Korevaar
e.l.korevaar@pl.hanze.nl